

FF ZA – ANVÄND HÖGSTA MÖJLIGA FART

MARINCHEFENS VILJA

INNEHÅLL

MARINCHEFENS INLEDANDE ORD.....	3
KÄRNAN I VERKSAMHETEN – MARINENS PERSONAL	6
BUDSKAP PÅ VÄGEN FRAMÅT	9
Till marinens chefer.....	9
Till alla i marinen	9
Till alla som kan påverka marinens framtida utformning	9
DEN MARINA DOMÄNEN.....	11
OMVÄRLDEN	13
Marinen är redan ett system av system.....	14
MARINEN – IDAG OCH IMORGON	16
Marinen 2035.....	18
Materiell utveckling	19
Marinens personal	20

Marinens beredskap	23
Marinens försvarsplanering, samordning och samverkan	25
Marinens taktik.....	26
Marinens teknik.....	27
Marinens organisation.....	29
Marinens infrastruktur.....	31
#WEARENATO	33
Nato – Marin beredskap.....	34
Nato – Den marina insatsmiljön	35
Nato – Världlandsstöd – över havet	36
Nato – Marinens interoperabilitet	36
MINA SLUTORD.....	38
FÖR DJUPNING	39

*FF ZA – Meddelanden som skickas som signaler tolkas med hjälp av STM (signaltabell marinen).
FF ZA är ett sådant meddelande som betyder – Använd högsta möjliga fart.*

Foto: Maja Hansson/Försvarsmakten

MARINCHEFENS INLEDANDE ORD

Marinen är ständigt insatt och i kontinuerlig utveckling för att flexibelt kunna möta snabba förändringar i omvärlden. Vi skyddar och försvarar kuster, farleder, sjöfart och hamnar.

Marinen är ingenting utan sin personal.
Rätt utbildad, rätt utrustad och i tillräckligt antal.

Ovisshet är det nya normala. Ovisshet om vad kriget i Ukraina betyder för oss och våra grannländer i förlängningen. Ovisshet om utvecklingen i andra delar av världen såsom Mellanöstern och Sydostasien och hur det påverkar oss och våra allierade. Den sammantagna bilden av utvecklingen i omvärlden är fortsatt negativ och med det oviss.

Det råder samtidigt visshet om Sveriges roll som allierad i Nato och att marinen måste växa. Visshet om att betydelsen av den skandinaviska halvön kommer att öka ur ett maritimt perspektiv, inte minst på grund av den globala uppvärmningen som kommer att accelerera öppnandet av nya transoceana sjövägar genom Arktis. Och en visshet om att den svenska marinens intresseområde inte bara är längs våra kuster utan numera är hela Natos operationsområde. Allt detta och mycket mer ska marinen förhålla sig till och utvecklas för att möta.

Texten uttrycker min vilja och ska tjäna som vägledning för marinens personal samt som stöd och råd till de som har till uppgift att verka för en efterfrågad, relevant och stark marin. Denna utgåva av marinchefens vilja kompletterar men ersätter inte den förra.¹ Om den förra var tänkt att vara tidlös och doktrinär är nu syftet att vara inriktande, konkret och staka ut de närmaste stegen på vägen, och komplettera där utvecklingen så kräver.

Marinchef
Ewa Skoog Haslum

K32

KÄRNAN I VERKSAMHETEN — MARINENS PERSONAL

Marinen är unikt rustad och utformad för att uppträda och främst verka i våra omkringliggande farvatten. Vi är tekniskt avancerade och med välutbildad, högt motiverad personal löser vi våra uppgifter.

I försvarsbeslutet 2020 lades grunden för kommande utveckling och i Överbefälhavarens råd till regeringen stakas vägen framåt ut. Det kommande försvarsbeslutet och utvecklingen i vårt närområde kommer att ge ytterligare vägledning och inriktning. Nu är det upp till oss att effektuera detta. Att växa, att utvecklas, att integreras i Nato och höja stridsberedskapen och förmågan. Tillsammans ska vi möta varje uppkommen situation och efter bästa förmåga lösa givna uppgifter.

Jag vet att ni är för få, men jag begär av er att ni gör ert bästa med det ni förfogar över att verka med. Prioriteringar, begränsningar och frustration i vardagen, påkallade av bristande resurser eller föråldrade system och materiel är ett chefsansvar — jag vet att ni gör så gott ni kan. Ni måste stötta era chefer genom att när så är påkallat också föra fram och bidra med innovativa förslag och lösningar. Situationer kommer inte att lösas enbart genom att problem pekas ut. Tillsammans ska vi finna lösningar med såväl traditionella som oortodoxa metoder. Jag ska verka för att ge er bästa möjliga förutsättning och resurser för detta.

*Tillsammans ska vi möta varje uppkommen situation
och efter bästa förmåga lösa oss givna uppgifter.*

Marinen måste hela tiden fortsätta utvecklas för att vara relevant. Taktiskt, tekniskt och kunskapsmässigt sker det ständigt framsteg som marinen måste ta till sig och kunna hantera. Marinen måste ledas och bemannas med rätt utbildad personal i tillräcklig omfattning.

BUDSKAP PÅ VÄGEN FRAMÅT

TILL MARINENS CHEFER

Det kommer än mer att krävas att ni agerar, tar initiativ, och inte minst jobbar med det ni har. Det må vara uppgifter, system, materiel, förband, fartyg eller nya organisationsdelar. Det är ert och mitt ansvar att prioritera i allt som behöver göras och att leda marinens personal framåt. Den personal och materiel ni har ska nyttjas på bästa sätt och till sin fulla potential.

Vi ansvarar för att vår personal har en vardag där prioriteringarna är tydliga. Ledarskapet på alla nivåer ställs på sin spets där riskhantering, metoder, föredömlighet, innovation, utveckling och personalvård är ingredienser som ständigt ska utmanas och utvecklas. Tillsammans ska vi verka för att vara en arbetsgivare i tiden – en unik arbetsgivare som skapar förutsättningar för att lösa alla typer av givna uppgifter nu, idag och i framtiden.

TILL ALLA I MARINEN

Jag kommer här att peka på ett antal områden där utveckling, förändring och förbättringar behöver genomföras. Jag pekar här på *VAD* som behöver göras. Tillsammans ska vi komma fram till *HUR* detta ska omsättas i praktiken och hur vi ska skapa en starkare marin. I färden mot målet måste vi våga. Våga ta risker, våga pröva

nya lösningar, vara innovativa, våga föreslå och ta oss tid att lyssna på varandra. Allt utan att tumma på eller äventyra säkerheten eller ställda uppgifter. Det *VAD* som jag här beskriver ska vara uppnått senast till 2035. Detta innebär att vi har ont om tid och att tempot i vår utveckling nu ökar.

TILL ALLA SOM KAN PÅVERKA MARINENS FRAMTIDA UTFORMNING

Den svåraste frågan vi står inför är producerbarheten. Marinen består av personal, förband, plattformar och system. Alla dessa delar tar tid att utbilda, utveckla och producera, samtidigt som det brådskar. Skolor och utbildande förband måste ges resurser och förutsättningar att producera mer personal.

Behov av ny infrastruktur samt beställningar av materiel, system och fartyg kan inte försenas. Varv och industri måste vara beredda att expandera produktionen och i vissa fall möjligen ställa om tillverkning. Tillsammans måste vi finna bästa balans mellan spetsteknologi, beprövad teknik, pris och tillgänglighet i det vi väljer att anskaffa.

DEN MARINA DOMÄNEN

2700 KM KUSTSTRÄCKA, 267 500 ÖAR

Sverige har en kuststräcka om 2 700 km och ca 130 000 kvm sjöterritorium. Den svenska kusten har 267 500 öar, flest i hela världen.

ARKTIS

Barents hav kan nås av allierade länders avancerade vapensystem som baseras i Bottenhavet. Svenska marinen är experter på att lokalisera, identifiera och bekämpa undervattenshot i vårt närområde.

KUNSKAP OM OPERATIONSOMGIVNINGEN

Operationsmiljön – Förmågan att verka i Östersjöregionen har byggts upp av marinen under flera hundra år. Vår materiel, personal och taktik är utvecklad för att möta hot i vårt närområde. Denna kunskap är avgörande för att kunna skydda transporter till, från och runt Sverige.

KORTA AVSTÅND

Avstånden i Östersjön ger korta reaktionstider och Ryssland kan på kort tid projicera hot mot andra länder i Östersjön. De korta avstånden, tillsammans med den höga trafikintensiteten, gör att en ständig närvaro till sjöss krävs.

GOTLAND

Gotland är beroende av sjötransporter. Öns industrier kräver tillförsel av insatsvaror och utförsel av tillverkade varor. El- och datatrafik transporteras i ledningar från svenska fastlandet. Gotland utgör ett strategiskt viktigt område.

IMPORT OCH EXPORT

Import och export är beroende av öppna sjövägar. Över 90% av allt gods som kommer till eller går ifrån Sverige transporteras vid något tillfälle över havet. Ett öppet hav säkerställer svensk ekonomi och kapacitet att ge och ta emot stöd från andra länder i en kris- och krigssituation.

EL, GAS OCH DATATRAFIK

El-, gas- och datatrafik strömmar genom ledningar på havets botten, vilket tillsammans med sjöfarten bildar ett eget samhälle ute till havs. Detta samhälle skapar förutsättningar och är vitalt för att samhället på land ska kunna fungera. Attacker på denna typ av infrastruktur kommer att påverka såväl hushåll som företag.

ÖSTERSJÖINLOPPEN

Östersjöinloppen med Öresundsbron är strategiskt viktiga och vitala för Östersjöregionens försörjning. Genom Öresund färdades under 2022 cirka 40 000 fordon och över Öresundsbron passerade fler än 8 miljoner fordon. Erfarenheter från kriget i Ukraina visar att hot mot denna typ av infrastruktur många gånger projiceras från havet.

DEN MARINA DOMÄNEN

Landets försörjning vilar helt på vår förmåga att importera och exportera gods, insatsvaror och råvaror. Ungefär 90 % av allt vårt gods transporteras vid något tillfälle över de omgivande haven och all världens internettrafik överförs i stort sett genom kablar på havsbotten. Flöden såsom livsmedel, industrins behov av insatsvaror, energi och kommunikation transporteras till största del på havet eller längs havsbotten. Flöden som även inkluderar strategiska, operativa och taktiska militära transporter. Marinens uppgifter behöver

lösas varje dag, året runt. Från att i fred övervaka och upprätthålla den territoriella integriteten, in i ett gråzonsläge när en än större närvaro till sjöss, i skärgårdar och runt hamnar krävs. Vi behöver markera närvaro, skydda sjöfarten och förebygga eskalering och överraskande angrepp. Den yttersta uppgiften är att i krig påverka och ytterst avvärja operationer riktade mot Sverige, svenska intressen, våra allierade och partners.

OMVÄRLDEN

I skrivande stund fortsätter Ryssland sitt brutala angreppskrig i Ukraina. Sjöfarten i Svarta havet har sedan Rysslands fullskaliga invasion påverkats avsevärt av kriget då flera fartyg har attackerats och minhotet från flytande sjöminor ökat. Detta har gett höga försäkringspremier och svårigheter för sjöfarten att trafikera havet med kostsamma åtgärder för att bland annat undvika global matkris.

Likaså pågår kriget mellan Israel och Hamas efter terrorgruppens angrepp mot Israel den 7 oktober 2023 och har fått spridning. Inte minst sjöfarten i Röda havet som har påverkats av hot och angrepp från Iranunderstödda Houthirebeller i Jemen. Rätten till det fria havet är hotad och kräver marin närvaro med skydd för handelssjöfarten.

I vårt eget närområde har gasledningarna Nord Stream mellan Ryssland och Tyskland i Östersjön saboterats och ytterligare under-vattensinfrastruktur påverkats av hybrida aktiviteter med konsekvenser i energiförsörjning samt IT- och telekommunikationer. Denna typ av angrepp och sabotage under ytan har lett till en ny konfliktzon – seabed warfare.

Sammantaget är omvärldsutvecklingen ur ett marint perspektiv negativ. Riskerna i vår region har ökat. Oavsett utveckling i pågående krig och kriser är betydelsen av våra omgivande hav större än på mycket länge, vilket kommer för överskådlig framtid att prägla marinen vardag. I fred, kris och krig.

Sverige är helt beroende av sjöfart för import och export över de omgivande haven. Utan dessa kontinuerliga flöden stannar vår ekonomi, vår försörjning äventyras och våra möjligheter att ge och ta emot stöd, militär såväl som annat, äventyras om inte sjövägarna kan hållas öppna. Därtill har vårt beroende av havet ökat. Vi är starkt beroende av installationer för energiöverföring, energiproduktion och telekommunikation som blir allt fler. Dessa kommer att påverka marinen roll och uppgifter. Havens roll förändras och de är lika viktiga i fred, kris och krig. Det som skiljer är hotmiljön och insatserna.

Som allierad i Nato utvidgas vårt område till att enligt 360-principen innefatta hela Natos ansvarsområde. Vi har ett prioriterat närområde som omfattar hela den skandinaviska halvön med omkringliggande vatten där marinen alltid måste kunna uppträda. Till det ska marinen ha en beredskap för att delta i marina operationer utanför närområdet tillsammans med allierade eller andra partners.

I ljuset av detta är de inriktande politiska besluten tagna. Marinen ska växa och som en vägledning och ett uttryck för min vilja sammanfattar detta dokument mina övergripande prioriteringar och utmaningar som vi alla tillsammans står inför.

MARINEN ÄR REDAN ETT SYSTEM AV SYSTEM

Marinen utgörs av förband som verkar i hela den marina domänen, från land, genom skärgårdar till det fria havet. Marinen är sprungen ur flottan och kustartilleriet, en blå och en grön sida. Idag är marinen en helhet som inte kan delas där förbanden verkar i hela det operativa djupet oavsett var de är grupperade. Alla marinens delar överlappar varandra och någon absolut gräns existerar inte längre då alla förmågor är naturliga och helt omistliga delar av marinen.

Det är avgörande för marinen som ska kunna uppträda och verka över hela det marina djupet att man behärskar både geografin och förmågor från ledning, logistik och strid i land via skärgårdar och kuster ut på fritt hav. Särarterna och de olika behoven kommer att behöva återspeglas i utbildning och rekrytering av personalen. Marinens gemensamma ledning bidrar till att skapa högre effekt i operationerna. Idag är vi mer blågröna än blåa och gröna.

MARINEN — IDAG OCH IMORGON

För att över tiden lösa tilldelade uppgifter behöver Marinen växa. Mer personal måste anställas, utbildas och utvecklas. Värnpliktiga kommer att vara en förutsättning för vår tillväxt. Både som pliktpersonal i våra krigsförband men också som en helt avgörande grund för rekrytering av tidvis och fast anställda soldater, sjömän, yrkes- och reservofficerare samt civila.

Antalet kvalificerade örlogsfartyg måste bli fler. Detta kräver att ny-utveckling sker samtidigt som befintliga fartygsplattformar både vidmakthålls och är tillgängliga för operationer och beredskap. Det gäller ytstridsfartyg såsom patrullfartyg och korvetter såväl som minröjningsfartyg, ubåtar, trängfartyg och specialfartyg. De kvalificerade fartygen måste dessutom ges en högre tillgänglighet och förutsättningar för mer tid till sjöss. Vi ska bibehålla ytstridsfartygens olika typer som kompletterar varandra likt idag med mindre respektive större korvetter såsom kommande Luleåklassen.

Minröjningsförbanden ska vidmakthållas och utvecklas både avseende de sjögående plattformarna men framför allt med obemannade minröjningssystem som ökar såväl den operativa effekten som säkerhet för personalen.

Tillgängliga ubåtar utökas, enligt tidigare beslut, från fyra ubåtar till fem varav två av Blekingeklassen, vilket är en avsevärd ökning av vår undervattensförmåga. Till det måste projektering för nästa generations ubåt påbörjas i syfte att vidmakthålla den strategiska resurs som ubåtsvapnet ger försvaret som helhet.

Amfibieförbanden utvecklas mot mer sjögående och mer kvalificerade sjömålsbekämpande system. Det är av vikt att beslut kan tas om en tredje amfibiebataljon likaså ett utvecklat luftvärn för såväl amfibie- som basförbanden. Beställning av eldunderstödsbåtar är lagd och utveckling pågår liksom utvecklingen av de kommande sensorplattformarna och sjömålsrobotsystem.

Logistikutvecklingen med tre marina militärbaser samt därtill hörande basbataljoner utvecklas till en ny logistikorganisation. An-

skaffning av såväl bogserbåtar som arbets- och trängfartyg pågår. För en effektiv och robust marin logistik är det av vikt att beslut fattas om en tredje basbataljon som kan ingå i den marina militärbasen på västkusten. Den marina logistiken fortsätter att utvecklas i den nya hotmiljön och i Natokontexten.

Den sjöoperativa helikoptern utgör en vital del i sjökrigföringen och därmed en viktig resurs för att nå framgång i striden. Framför allt i samband med ubåtsjakt och sjömålsbekämpning, men även för prioriterade transporter. De sjöoperativa helikoptrarna är idag organiserade i flygvapnet, men de är också en del av den marina familjen. Oavsett val av helikoptersystem måste tillgängligheten till sjöoperativa helikoptrar för marina operationer och övningar öka. Den materiella utvecklingen med införande av datalänk och vapen bör forceras och ledningsvägarna gentemot den sjöoperativa helikopterförmågan

bör kortas. Genom dessa åtgärder kommer den samlade marina förmågan att öka. Den marina ledningen utvecklas med ledningssystem och metoder, såväl ur ett rent nationellt perspektiv men även som allierad.

Alla marinens system sammantaget förbereder oss genom att i fred upprätthålla en hög beredskap samtidigt som vi utbildar och övar mot de allvarligaste scenarierna. Genom att träna och förbereda oss för de svåraste situationerna skapas förutsättningar för att kunna uppträda i hela hotspektrumet och alltid kunna hantera en förändring till en högre eller lägre nivå. Marinen behöver därför innehålla en väl anpassad beredskap, hålla planer aktuella och ständigt arbeta för att vara interoperabel med övriga stridskrafter, myndigheter och allierades marinstridskrafter och andra förband.

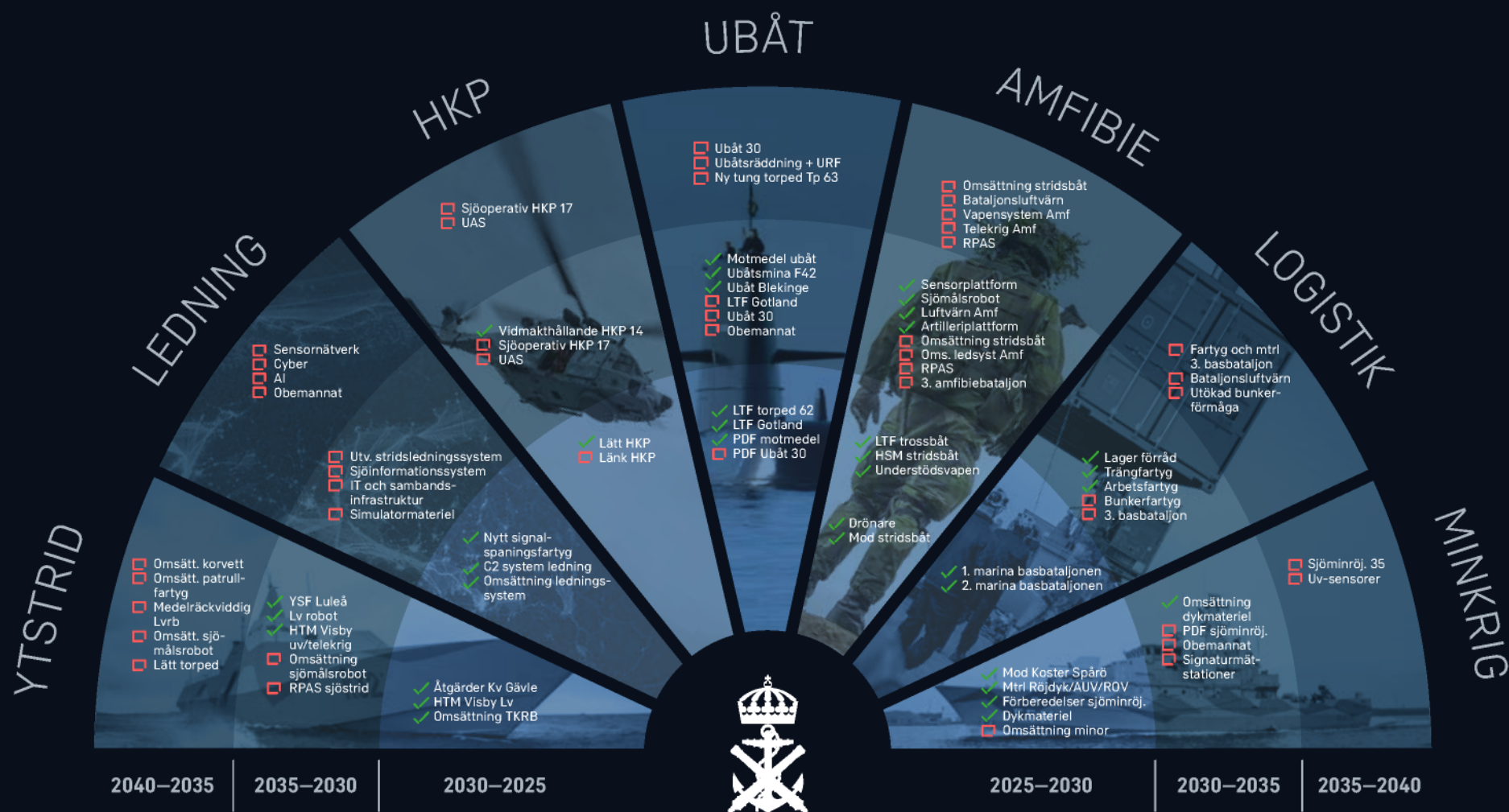
MARINEN 2035

Marinens grundorganisation är densamma som 2025 men har utvecklade förmågor i förhållande till idag. Fyra ytstridsfartyg av Luleå-klassen och två ubåtar av Blekingeklassen är operativa, det nya amfibiekonceptet (AmfBat2030) samt logistikkonceptet är infört. Anskaffning nytt minröjningssystem, nästa generations ubåtar samt omsättning korvetter pågår. Vidare har vi anskaffat bland annat nya sjömålsrobotar till amfibieförband och korvetter, luftvärn till ytstridsfartyg och amfibie- och logistikförband, en utökad kustrobotförmåga, obemannade farkoster på, under och över ytan samt nya torpedminor.

Detta är det nuvarande besluts- och inriktningsläget, men det beskriver inte den förmåga marinen behöver för att lösa de nationella och internationella uppgifter som ställs, och kommer att ställas, på marinen. Marinen till 2035 behöver växa förmågemässigt som tidigare beskrivet vilket vi kan nå utan att etablera en ny grundorganisation.

För att kunna växa och nå min målbild så tidigt som möjligt krävs tidiga beslut för att vi så snart som möjligt kan börja studera och projektera de förband, organisationer och den infrastruktur som i framtiden ska komplettera de nu beslutade.

MATERIELL UTVECKLING

MARINENS PERSONAL

Militär personal och civila med kombattantstatus har en särskild roll och ställning vilket inte enkelt kan jämföras med andra yrken. Våra avtal och villkor måste stödja verksamhetens behov. Att arbeta i marinen kommer de kommande åren att skilja sig än mer från många andra delar av statsförvaltningen och den civila arbetsmarknaden. Marinen är och ska vara en unik arbetsgivare. Tillsammans ska vi hjälpas åt att ta fram lösningar för att både få verksamheten att möta alla typer av uppgifter och samtidigt ta hand om vår personal. Distansarbete där det går, ersättning i form av lön eller ledighet efter behov och efterfrågan måste vara verktyg som står till chefers förfogande. Denna fråga äger inte jag själv som marinchef, men jag verkar ständigt för att föra fram våra behov och för att alltid se till både personalens och verksamhetens bästa.

För att marinen ska kunna lösa förelagda och förväntade uppgifter behöver personalmängden kraftigt utökas. Det kräver i sin tur

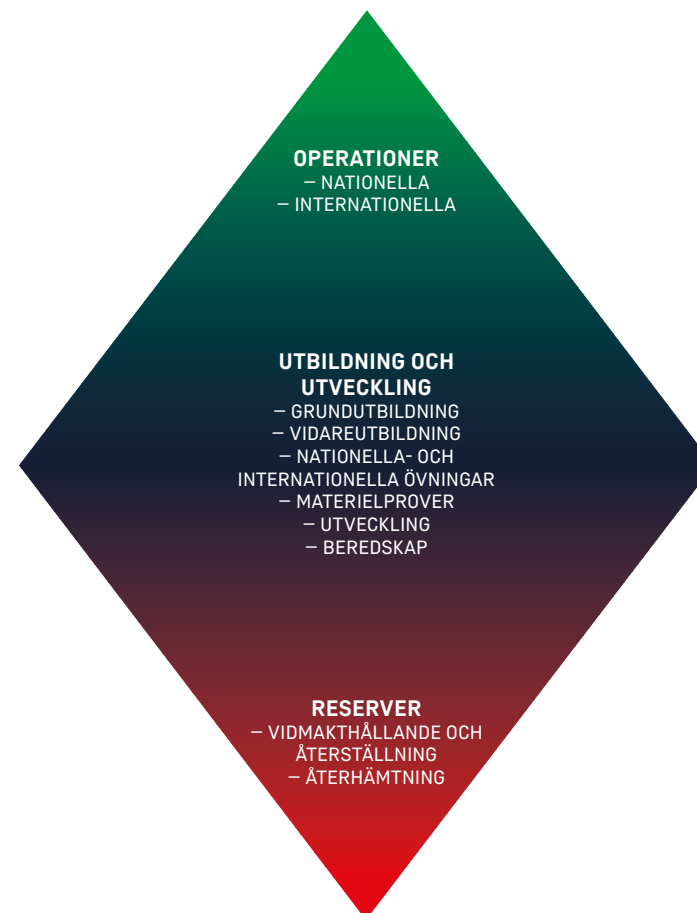
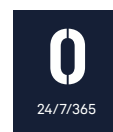
en rejäl ökning av elevplatser på samtliga skolor och utbildningar. Den interna utbildningen kan vi själva forma och vi måste söka och finna innovativa lösningar på hur vi kan nå en dubblering av utbildningskapaciteten med bibehållen kvalitet där koncentrationen ska finnas gentemot krigsbefattningarnas krav. Vi måste våga pröva nya grepp. Yrkesofficersutbildningar utomlands och ett större fokus på särskilda officersutbildningar är exempel som bör fortsätta utvecklas. Ny pedagogik och distansutbildning prövas och utvecklas där så är möjligt. Aktiva förändringar i grundutbildningen och fortsatt utbildning på förbanden har redan startat i hela marinen. Civila arbetstagare ska precis som de militära ha ett tydligt karriärsutvecklingssystem att luta sig mot. Reservofficerssystemet utvecklas och ska tydliggöras i krigsförbanden samt i grundorganisationen. Behovet av tidvis tjänstgörande personal är ständigt ökande, framförallt då tillgänglig personal erfordras i en tillväxt och orolig omvärld. Rekrytering är allas ansvar.

Tillsammans ska vi hjälpas åt att ta fram lösningar för att både kunna möta alla typer av uppgifter och samtidigt ta hand om vår personal.

Personalrörlighet är fortsatt en förutsättning för verksamheten. Det kommer fortsatt att krävas att personal under lång tid ges förutsättningar att vara till sjöss, pendlar eller kan kommenderas eller omstationeras till annan ort för att kunna lösa organisationens uppgifter. Till de instrumenten ska vi även tillföra distansarbete där det så lämpar sig.

För att få ut maximal effekt ur de tillgängliga kvalificerade fartygen och ubåtarna vill jag att system med flera besättningar tas fram. Idag är personalens tillgänglighet gränssättande för hur mycket ett fartyg kan vara till sjöss. Det är en rimlig syn under fredstida förhållanden och i en miljö där man behöver hushålla med gångtimmar och underhållskostnader. Det är dock inte ett effektivt system för att producera beredskap och ökad närvaro till sjöss som allierad. Men även om antalet dygn till sjöss och i fält ökar kommer inte nuvarande personalvolym eller arbetstidsavtal att kunna stödja det.

Antalet värnpliktiga i marinen kommer att öka, dels för att bemanna krigsförbanden och dels för att tjäna som bas för rekrytering in i Marinen. Grundutbildningen ska integreras in i den beordrade beredskapen för att skapa uthållighet samtidigt som utbildningseffekten ska öka. Det kommer att innebära att förband, fartyg och enheter, ska hantera befattningsutbildning under beredskap och operationer. Det liknar tidigare värnpliktsystem men är inte detsamma. Den stora skillnaden är att vi numera parallellt med utbildande förband har direkt tillgängliga enheter och fartyg bemannade med bland annat anställda soldater och sjömän.

*Marinen verkar dygnet runt, årets alla dagar
– för Sveriges frihet och säkerhet*

MARINENS BEREDSKAP

Det försämrade säkerhetsläget i kombination med ett Sverige som allierad, ställer ytterligare krav på de marina förbandens tillgänglighet. Detta samtidigt som vi måste klara av att förnya teknik, uppgradera system samt fortsätta utbildning på alla nivåer.

Förbanden ska upprätthålla angiven beredskap, såväl inom ramen för nationella behov som för avdelade enheter i Natos stående sjöstyrkor och andra snabbinsatsförband. Beredskapssatta enheter ska vara bemannade och utrustade för att omedelbart kunna lösa ställda uppgifter.

All verksamhet inklusive utbildning och övning ska utföras så att vi direkt kan inta förhöjd beredskap och övergå till skarp verksamhet. Det ställer krav på att förband som bedriver utbildning över tiden innehåller materiell och personell grundberedskap och har fokus på att snabbt integrera tilldelade elever. Materielltilldelning och status

får inte underskrida en angiven grundnivå som starkt skulle försvåra eller i värsta fall omöjliggöra en beredskapshöjning och insats. Begränsningar – identifierade och redovisade – ska kunna hanteras och uppgifter anpassas därefter.

Det kommer alltid att finnas enheter och förband som genomför större översyn och halvtidsmodifiering, större materiel- eller systemomsättning, eller är i en utvecklingsfas. Tillhörande personal har då möjlighet att fokusera på att integrera oprövade och nya system eller som ett led i taktikutveckling inta en experimentell eller tillfällig organisation.

Det är sammantaget denna flexibilitet och indelning som ska återfinnas i marinens genomförandeplan. Den konstituerar en stor del av marinens planerade verksamhet inom det aktiva försvaret.

MARINENS FÖRSVARSPLANERING, SAMORDNING OCH SAMVERKAN

Sammantaget accelereras och konkretiseras planeringsarbetet baserat på den gemensamma operationsplaneringen inom Nato. På grund av den försämrade omvärldsutvecklingen krävs även en större nationell och internationell samordning.

Ur ett totalförsvarsperspektiv är det avgörande att samordningen av den nationella maritima planeringen fortsätter. En fördjupad och möjligen, i identifierade segment, reglerad samverkan mellan Försvarsmakten, Kustbevakningen, Sjöfartsverket och inte minst sjöfartsnäringen ska fördjupas. Det kan gälla allt från lednings- och lydnadsförhållanden till nyttjande av gränssättande resurser i högre beredskap till former för hur värdlandsstöd och fortsatt import

och export ska ledas och prioriteras i ofärdstider. Planer för, samt koordinering av dessa åtgärder är krävande varför det kommer att ställa stora krav på överblick, gränsöverskridande kapacitet i staber, samt i företags- och myndighetsledningar. Här ska marinen ta ansvar och på den taktiska nivån fortsätta att utveckla det redan goda samarbetet och funktionaliteten.

MARINENS TAKTIK

Den marina taktiken och stridstekniken utgör grunden för vår förmåga att verka i den multidomäna och multinationella kontexten.

Vår taktik ska fortsätta utvecklas med våra allierade i Nato. Vår förmåga att möta en aggression från en tekniskt jämbördig men numerärt starkare motståndare med ett enskilt och samordnat uppträdande utgör grunden för vår taktik. Våra nationella planer ska kompletteras med alliansens men också bilateralt viktiga allierade samt andra multilaterala organisationer såsom exempelvis JEF (Joint Expeditionary Force). Den nationella kontexten i vår taktik får inte förloras. Vår förmåga till väpnad strid tillsammans med flygvapnet, armén och hemvärnet samt samarbetet med andra myndigheter, främst Kustbevakningen och Sjöfartsverket ska fördjupas och utgör en nationell grund i vår taktik.

Tillsammans jobbar vi för en starkare marin.

Våra planer, anvisningar och reglementen måste återspegla detta. Natos krav på en stark svensk marin gör sig gällande. Utvecklad förmåga i vårt närområde erfordras och förmåga att inom ramen för IAMD (integrerat luft- och missilförsvar) verka tillsammans med andra likaså.

MARINENS TEKNIK

Skyndsamheten i att expandera marinen vilar till stor del på att nödvändig nyanskaffning och modernisering av materiel kan accelereras. Nyckeln är att här inte anskaffa materiel baserad på oprövad teknik eller produktionsmetoder. Utveckling sker främst skilt från anskaffningsprojekt vilket minskar riskerna vid anskaffning avsevärt. Producerbarhet ska vara ledordet i all framtagning och omsättning av förmågor och plattformar.

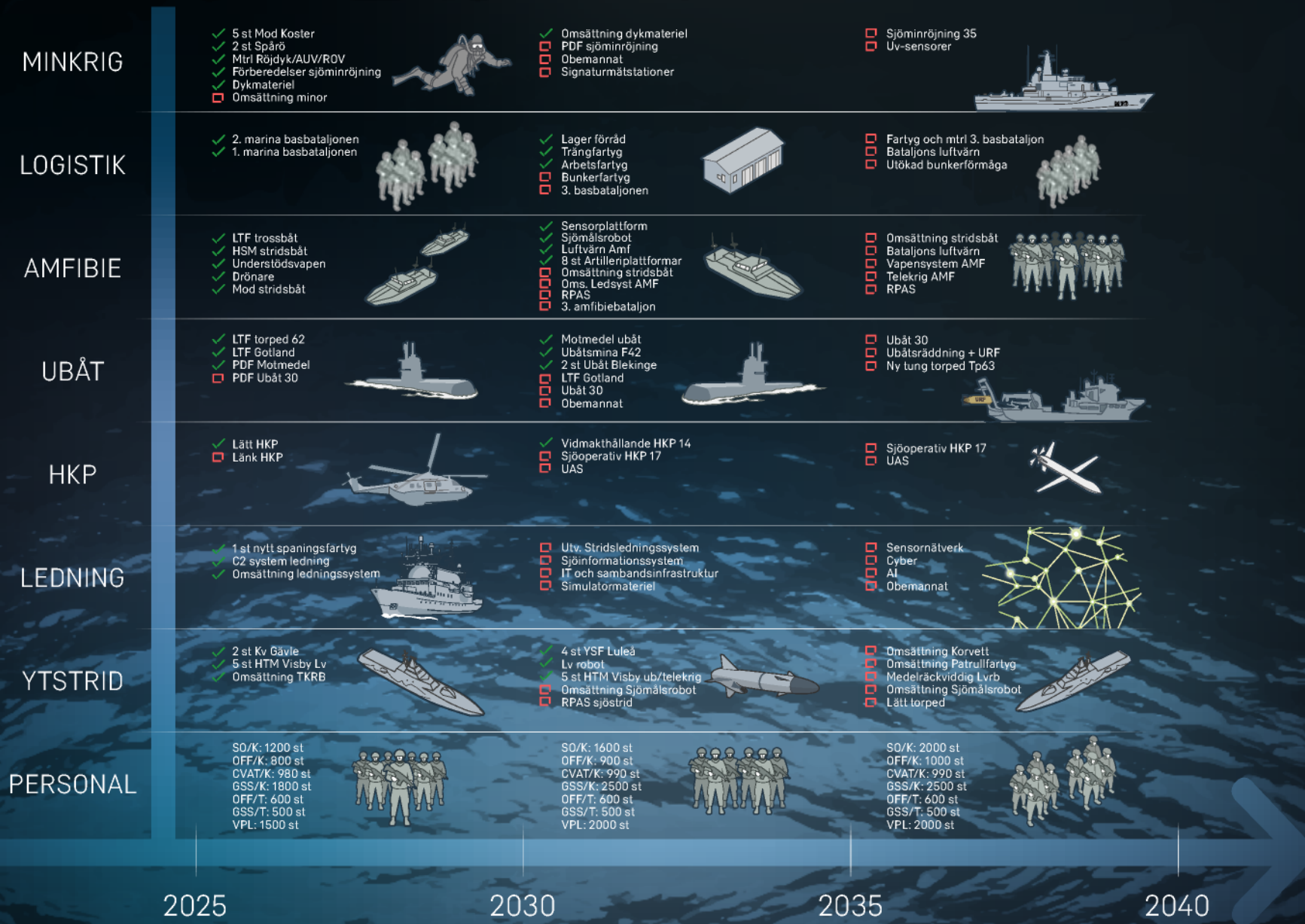
Historiskt är framtagande av fartygssystem en metodisk process men där marinen givet tidigare omvärldsläge kunnat acceptera stort mått av risk för förseningar i samtidigt införande av oprövad teknologi vilket har gett marinen mycket kapabla plattformar men med en lång utvecklingstid. Den förändrade omvärldssituationen medför att ett sådant synsätt inte kan fortsätta råda. Spetstekno-

logi behöver finnas där behovet identifieras, men det måste också finnas en acceptans för att kostnad och leveranssäkerhet i många fall måste gå före. I en öppen och rak dialog mellan Marinen, FMV, FOI och industrin måste detta synsätt anammas och tillsammans verka för att leveranssäkerhet och producerbarhet inte äventyras.

Låt mig vara tydlig. Det handlar inte bara om ”mer av detsamma”. Marinen ska växa numerärt men samtidigt ska också nya förmågor tillföras och vi ska kvalitativt utvecklas.

Det är för tidigt att dra långtgående slutsatser från striderna i Svarta Havet, men en slutsats som kan dras redan nu är betydelsen av den utvecklade användningen av obemannade och autonoma system. Lösningar baserade på tillgänglig civil teknologi har integrerats och nyttjats på ett innovativt sätt i kombination med redan befintliga stridskrafter. Obemannade system är exempel på ett område där vår egen utveckling måste ske skyndsamt.

Med marinens inneboende innovationskraft ska vi utveckla metoder för obemannade och även autonoma system till att tjäna som såväl sensorbärare som verkanssystem. Det kommer att bidra till att öka motståndarens osäkerhet om vår förmåga samt förbättra vår situationsuppfattning och handlingsfrihet. Vi har utvecklat förr under svåra förhållanden. Vi har flera gånger tvingats till eller valt att ställa om både tekniskt och organisatoriskt. Det kommer krävas även denna gång. Jag har en stark tro på vår framtid och vår innovationskraft, men det brådskar.

MARINENS ORGANISATION

Den tidigare definitionen att en organisation i fred inte fick överskrida krigsorganisationen gäller inte längre. Det finns ingen del av marinen i fred som inte behövs i krig eller höjd beredskap. Men det tidigare antagandet att många delar av marinens verksamhet i fredsdrift skulle upphöra i händelse av mobilisering och förhöjd beredskap kan inte heller längre anses gälla. I ett ytterligare försämrat omvärldsläge ska marinen både kunna höja beredskapen över tiden, samtidigt som vi fortsätter utbildning, kompetensutveckling och andra långsiktiga uppgifter för att vidmakthålla förmågan. Allt från vidmakthållande och utvecklingsarbete till taktikanpassning genom prov och försök ska fortsätta. Kriget i Ukraina visar detta tydligt.

MARINENS INFRASTRUKTUR

De avgörande geografiska tyngdpunkterna är de tre marina militärbaserna Stockholm, Karlskrona och Göteborg med omgivande skärgårdar och baser. Det är också här som förbanden utgångsbaseras och där den nya logistikorganisationen kraftsamlas i grundberedskap. Samtidigt ska marinen fortsatt utveckla förmågan till att verka från framskjutna baseringsområden och med stöd av rörligt underhåll.

De marina militärbaserna är vitala för uthålligheten, underhållet och den dagliga driften av våra förband och enheter. Huvuddelen av investeringarna i infrastruktur kommer från 1950, 60- och 70-talen och är i många fall inte anpassade för nuvarande och kommande system, förband och fartyg. När de dimensionerande kraven ökar kommer vi att nå en punkt där infrastrukturens ålder, utformning och kapaciteter kan komma att vara det som begränsar våra stridskrafterns möjlighet att basera för att återhämta, utrusta och underhålla. Vi avdelar därför resurser kommande år i syfte att säkra våra framtida behov av infrastruktur.

Som allierad krävs att vi ska kunna motta och försörja allierades enheter och förband. Det må vara till sjöss, i våra skärgårdar eller i marina baser. Att möta de behoven kommer vara en avgörande faktor i vår förmåga att integreras i Natos övnings- och operationsplanering. Det är också centralt för vår trovärdighet i vår deklarerade vilja och ambition att ge och ta emot militärt stöd.

#WEARENATO

Sverige är en del av försvarsalliansen Nato. För marinen innebär det att vi kommer att uppträda i nya sammanhang med våra allierade.

Alliansens stående styrkor, andra snabbinsatsförband och bakomliggande prioriteringar kommer till stor del att dimensionera och driva den marina utvecklingen. Den svenska marinen förhåller sig till alliansens uppgifter, beredskap och tillgänglighet såväl som krav på fartyg och förband.

Låt mig också påminna om att det inte finns någon lättnad i att bygga en starkare marin bara för att vi är allierade i Nato. Nato utgår från, och beskriver i artikel 3 av det nordatlantiska fördraget att alla ingående nationer förväntas ha ett försvar tillräckligt starkt för att

enskilt och gemensamt stå emot angrepp. Det är mot det målet marinen ska utvecklas och växa. Kärnan i fördraget är det kollektiva försvaret, artikel 5, vilket innebär att alliansens medlemsländer har ömsesidiga försvarsförpliktelser gentemot varandra och gemensam försvarsplanering.

Jag uppmuntrar alla som har möjlighet att läsa rapporten *En svensk marin* i Nato som är utgiven av Kungl. Örlogsmannasällskapet och Kungl. Krigsvetenskapsakademin. Men jag vill också tydliggöra mina tankar kring Nato.

NATO – MARIN BEREDSKAP

Natos huvudsakliga målsättning är kollektivt, territoriellt försvar, krisförebyggande och krishantering samt samarbete och konsultation. På samma sätt som vi förväntar oss att våra allierade i Nato skulle komma till vår hjälp, förväntar de sig att vi kommer till deras. Men: Nato "kommer" inte; Nato är redan här. Vi "skickar" inte något till Nato, "vi är Nato". Det är en mental omsvängning som vi möjligen alla har att göra och som kräver ökad kunskap, förståelse och insikt.

Som allierad i Nato förväntas Sverige delta i de marina stående styrkorna och i övrigt ha en beredskap och tillgänglighet som korresponderar med rådande planering. Flexibilitet kommer att krävas samtidigt som ett långsiktigt hållbart system för att fylla våra åtaganden skyndsamt behöver arbetas fram.

Enligt den tidigare beskrivna modellen skapar vi en flexibel förmåga vilket stödjer oss i vår tillgänglighet som allierad.

NATO – DEN MARINA INSATSMILJÖN

Den marina insatsmiljön förändras inte men ska ses i ett nytt perspektiv. Vi har genom åren planerat, utbildat och övat för att avskräcka och ytterst hindra en motståndare som kommer över havet. I en Natokontext är det fortsatt gällande men utvidgas med att vi ska göra det tillsammans med våra allierade. Det som tillkommer är att vi som en del av alliansen ska kunna skydda sjötransporter i syfte att säkra sjöfarten och förmågan att förstärka alliansens förband öster om oss. Men försvaret av Sverige som en del av alliansen begränsas inte av uppträdande i Östersjöregionen, vi kommer också uppträda i andra delar av Natos operationsområde, i en annan operationsmiljö.

För vissa av dessa uppgifter är marinen redan idag unikt rustad och kompetent, men alltför liten för att samtidigt kunna uppträda i flera riktningar.

Östersjön och Finska viken är inte att betrakta som ett Mare Nostrum eller ett Nato-innanhav. Farlederna genom Östersjön till S:t Petersburg dit över 60% av all rysk containertrafik hanteras samt

en inte obetydlig del av den sjögående exporten av petroleumprodukter är tillsammans med tillgången till marinbaserna i Kaliningrad och Kronstadt är helt avgörande för den ryska försörjningen inom en överskådlig framtid. Liksom att Finland med sin långa landgräns mot Ryssland är en ny frontstat för Nato vid i en konflikt på land, är Sverige direkt en frontstat i en marin konfrontation. Dagligen möter vi ryska förband i och över vårt omedelbara närområde.

Passage in till och genom Östersjön är avgörande för alla kuststater i Östersjön. Därför är kapacitet och förmåga att upprätthålla ett flexibelt och avvägt uppträdande i hela närområdet avgörande för att hålla en konflikt utanför landets gränser. Samtidigt är den marina förmågan en central faktor för att alliansen ska kunna ingripa öster om oss.

Handlingsfrihet och kapacitet för att kunna ingripa över hela konfliktsskalan och i alla våra omgivande havsområden kommer att bli alltmer viktigt, något den senaste tidens utveckling och händelser här i Östersjön samt sjökriget i Svarta Havet visat.

NATO – VÄRLDLANDSSTÖD – ÖVER HAVET

För ett land som vårt, omgivet av vatten, är en robust förmåga att ta emot militärt stöd via havet helt avgörande. Vår förmåga till världlandsstöd kommer att fördjupas i robust planläggning och fysiska förberedelser. Sjöfartsleder, hamnar, urlastnings- och rangeringsområden där tillkommande allierade militära förband ska kunna urlasta, förbereda sig och gruppera måste identifieras, fysiskt förberedas och ges en plan för hur de ska skyddas. Samma förutsättningar gäller för platser där allierade militära förband, ska kunna samlas, utrustas och förberedas för utskeppning. För marinens del handlar världlandsstöd också om att tillsammans med våra allierade skydda sjöfarten och sjötransporter i hela vårt operationsområde.

NATO – MARINENS INTEROPERABILITET

Marinen har sedan länge antagit ett arbetssätt som möjliggör ett samordnat och integrerat uppträdande med andra nationer i Nato. Som en del i alliansen kommer detta arbete att både fördjupas och breddas. Från att ha utvecklat förmåga att processmässigt och tekniskt kunna uppträda tillsammans taktiskt och stridstekniskt måste nu förmågan utsträckas att även omfatta operationsplaner och strategier. Förmågan att sömlöst integreras och agera i sammansatta förband och där verka som en del i de alliansgemensamma operationsplanerna behöver tas fram. Hemma och borta. Det bredade begreppet för detta brukar ofta definieras enligt den i Nato vedertagna akronymen DOTMLPFI, som samlat omfamnar begreppen: *Doctrine, Organization, Training, Materiel, Leadership, Personnel, Facilities and Interoperability*. Som en del i alliansen ska vi inom marinen fortsätta utveckla vår syn på och förståelse för hela denna kedja vilket ska genomsyra kravställning på nya system och förband, vår operationsplanering och vårt uppträdande, enskilt och tillsammans med andra.

MINA SLUTORD

Omvärldsläget är allvarligt och att växa snabbt med bibehållen hög kvalitet är svårt. Jag hyser stor respekt för att den väg vi måste färdas kommer att vara både svårare och längre än vi önskar. Jag vill inskräpa allvaret i den situation vi står inför. Det snabbt försämrade omvärldsläget ska inte och får inte underskattas. Vi måste därför ges de nödvändiga resurserna för att lösa givna uppgifter.

Vår målbild för marinen 2035 har vi en rimligt god uppfattning om men det finns många okända faktorer. Vi kan inte utesluta att nya krav eller inflytelsefaktorer kan tillkomma, men vi kommer att bli klokare längs med vägen.

Vi är en modern marin med världsledande materiel och kompetent, välutbildad personal. Vi har förmågan att anpassa oss och lösa uppgifterna med det vi har och vi kommer att bli ännu bättre, enskilt och tillsammans med våra allierade.

Avslutningsvis uppmanar jag er alla att tänka utanför ramarna. I ert taktiska uppträdande, i planering, i anskaffning, utbildning och i den dagliga verksamheten. Vad betyder denna utveckling för mig och vad kan jag som del av marinen göra? Ställ er alla dessa frågor och sök svaret.

KURSEN LIGGER FAST – FF ZA!

Ewa Skoog Haslum
Marinchef

Foto: Maja Hansson/Försvarmakten

FÖRDJUPNING

Marinchefens vilja, Försvarmakten

Marinchefens vilja 20210209.pdf (mil.se)

ÖB militära råd till regeringen, Försvarmakten

www.forsvarsmakten.se/sv/aktuellt/2023/11/obs-militara-rad-till-regeringen/

FM Perspektivstudie 2022, Försvarmakten

www.forsvarsmakten.se/sv/om-forsvarsmakten/darfor-finns-forsvarsmakten/forsvaret-av-sverige-idag-och-imorgon/perspektivstudie-2022/

Nato i fokus, Försvarmakten

www.forsvarsmakten.se/var-verksamhet/forsvarsmakten-i-sverige/nato-i-fokus

Havsbotten, en ny konfliktzon, Försvarmakten

www.forsvarsmakten.se/sv/aktuellt/2023/11/havsbotten-en-ny-konfliktzon/

En svensk marin i Nato, KÖMS och KKrVA

https://kkrva.se/wp-content/uploads/2023/07/En-marin-for.nato-lagupplöst-sidvis.pdf

Sjöfartens påverkan av kriget i Ukraina, Transportstyrelsen

www.transportstyrelsen.se/globalassets/global/publikationer-och-rapporter/sjofart/sjofartens-paverkan-av-kriget-i-ukraina.pdf

Sjökriget i Svarta havet. Analys av förlopp, utfall och konsekvenser, Niklas Granholm, foi.se

https://www.foi.se/rapporter/rapportsammanfattning.html?reportNo=FOI%20Memo%208483

FÖRSVARSMAKTEN

MARINEN